

Nieuwe populatie Veldparelmoervlinder in Vlaanderen

Het hoeft niet steeds slecht nieuws te zijn dat we over onze bedreigde vlindersoorten te horen krijgen. Zo ontdekte Jos Gysels, medewerker van de Vlaamse Vlinderwerkgroep, afgelopen maand juni een nieuwe populatie Veldparelmoervlinders. Recent werd deze prachtige vlinder in Vlaanderen maar op twee plaatsen in het wild aangetroffen, hoewel hij vroeger vrij algemeen op de zandige gronden van de Kempen voorkwam (zie 'Vlinders', februari 1995). De derde, nieuwe populatie bevindt zich op de grens van de Antwerpse en Limburgse Kempen op een afstand van 9 en 40 km in vogelvlucht van de twee andere plaatsen. Het relatief kleine terrein is een heischraal grasland op zandgrond dat aan de randen ruiger is en enerzijds omgeven door een naaldbos en anderzijds omzoomd door Zomereiken en Amerikaanse vogelkers. De vlinders zuigen nectar uit de bloemtrossen van deze laatste soort. Het centrale gedeelte heeft plekjes naakte bodem met korstmossen. Typische planten zijn ondermeer Slofhak, Zandblauwtje, Schapezuring en jonge Struikheide. Dergelijke bodems en vegetaties kunnen snel opwarmen, wat erg belangrijk is voor de rupsen. Het achterste deel van het terrein wordt ontstort door gestort bouwafval en snoeihout. Bij een bezoek half juni vonden we verschillende legfels van de bleekgele eieren op de blaadjes van de Smalle weegbree. Enkele kenmerkende dagactieve nachtvlinders van droge graslanden vliegen hier eveneens: Metaalvlinder, Zuringspanner en Zilverstreep. De Vlinderwerkgroep tracht op korte termijn het beheer van deze en de andere resterende vliegplaatsen positief te sturen. Bovendien wordt de zoektocht naar mogelijke andere (kleine) populaties in de buurt onverminderd voortgezet. De volwassen vlinders vliegen slechts een korte periode (ongeveer van half mei tot half juni), maar de nesten van de rupsen kunnen ook later in de zomer geteld worden.

Hans Van Dyck, Vlaamse Vlinderwerkgroep

Aardbeivlinder ook in het Meetjeslands krekengebied (Vlaanderen)

Het Meetjeslands Krekengebied maakt geografisch onderdeel uit van het zeekei-landschap van Zeeuws-Vlaanderen. Het gebied, op het grondgebied van de (deel)gemeenten Middelburg (Maldegem), Sint-Laureins en Assenede, vormt ook een voorpost van Vlaanderen in Nederland: een min of meer rechthoekig blok inspringend in Zeeland (bij de Nederlandse plaats Aardenburg).

De Roeselaredijk, vliegplaats van de Aardbeivlinder.

Het bestaat voornamelijk uit (zeer) vruchtbare polders, doorsneden met krekken, 'graslandkrekken' en dijken als vingervijzing naar de ontstaansgeschiedenis van dit op de Westerschelde veroverde land.

Reeds enkele jaren worden waarnemingen van Aardbeivlinder gedaan op één bepaalde dijk, de Roeselaredijk, eigendom van Natuurreservaten vzw. Deze dijk, die voordien enkele jaren door schapen werd begraaasd, wordt vanaf zijn verwerving een viertal jaar terug rond september/oktober gemaaid. Uit gepubliceerde oude foto's kon worden achterhaald dat een 30-tal jaar terug dit terrein nagenoeg volledig uit aaneengesloten kort afgegraaasd grasland bestond, met daarin geen (of nauwelijks) Dauwbraam. Momenteel bestaat het reservaatgedeelte uit een zeer soortenrijk, structureel rijk grasland, afgewisseld met struweelgroepjes en afzonderlijke struiken Veldiep en Eenstijlige meidoorn. Het terrein wordt - zoals alle terreinen in het gebied - mede met het oog op insecten beheerd. Zo wordt een rotatiebeheer toegepast. Een centraal gelegen Dauwbraamstruweel wordt nooit gemaaid, evenals de bovenste helft van de oost-flank van de dijk, waarop zich ook een dergelijk bramenstruweel bevindt.

Het voorkomen van Aardbeivlinder in dit gebied leek ons uiterst merkwaardig, om niet te zeggen raadselachtig. Vanzelfsprekend bracht het artikel in het vorige nummer van 'Vlinders' met de waarneming van eileg op Dauwbraam hier licht in de duisternis.

Jammer genoeg, werd dit volledige terrein in de zomer van '95 vernield door brand. Dit gebeurde dus op een kwetsbaar moment. De brand was aangestoken op verschillende plaatsen, vermoedelijk als wraakoefening tegen ondergetekende voor het neerleggen van een klacht tegen de vernietiging met bouwpuin en graafmateriaal van een kreek. Momenteel wordt gepoogd, met de geringe schare vrijwilligers waarover we kunnen be-

schikken, het voorkomen ook op andere terreinen in het gebied vast te stellen.

Het lijkt me de moeite waard op andere vergelijkbare lokaties uit te kijken naar dit onopvallend vlindertje, er staan ons ongetwijfeld nog verrassingen te wachten!

Dankwoord: Met dank aan David Martens voor het doorspelen van de waarnemingen.

Wim Slabbaert, Eeklo

Kalmthoutse Heide bij Antwerpen

Het natuurreservaat de Kalmthoutse Heide ligt ten noorden van Antwerpen in het westelijk deel van de Kempen. Het is in beheer van 'Waters en Bossen'. De laatste jaren heb ik het gebied zo nu en dan bezocht. Naast een enorme vogelrijkdom, is er op vlindergebied best wel eens wat interessants te zien. Zo is in de periode mei-juni het Groentje goed vertegenwoordigd met tientallen exemplaren. Ook de Heivlinder is in augustus volop waar te

nemen. In diezelfde maand kan men het Heideblauwtje verspreid over het gebied waarnemen, echter in zeer gering aantal. Op 22 mei 1993 ontdekte ik een kleine populatie van twaalf stuks Bont dikkopje, hetgeen voor mij een aangename verrassing was. Bij mijn weten is het voor deze soort de uiterst westelijke verspreidingsgrens. Daarna heb ik de soort niet meer gezien, maar dit kan samenhangen met de lage bezoekfrequentie.

Op 12 augustus 1995 bezocht ik het gebied samen met Huub Bun. Tijdens het determineren van de vele libellensoorten zagen we plotseling een toch wel apart blauwtje vliegen. Nadat we het gevangen hadden, konden we tot onze grote verrassing vaststellen dat het hier om een Bleek blauwtje ging. Een soort die ons welbekend was van diverse bezoeken aan de kalkgraslanden in het zuiden van België.

Jammer genoeg is op 21 april 1996 ongeveer een derde van het reservaat door een grote brand verwoest. Volgende bezoeken zullen aan moeten tonen wat er over is van de vlinderpopulaties.

A. van de Wiel, Vogelwaarde

Vlindereiland

Toen we begin juni met vakantie gingen zei Tim, die mijn vlinderroute in Wageningen overnam: "t is nu wel de vlinderdip van juni, bijna geen vlinder te zien!" Op ons vakantie-eiland Texel was hier van niets te merken. Overal wemelde het letterlijk van de vlinders. Waar je ook

Niet alleen op Texel, maar in heel Nederland zijn veel Distelflinders gezien. Foto: Henkjan Kievit.

fietste of wandelde, van de noordelijke punt tot in het zuiden: Hooibeestjes (je moest zorgen er niet op te trappen), Kleine vuurvlinders, Argusvlinders, Icarusblauwtjes, Bonte zandoogjes en ga zo maar door. Ook nachtvlinders waren van de partij: ontelbare Gamma-uiltjes, enige Sint-Jacobsvlinders en zelfs een Kolibrie-

vlinder, ook wel bekend onder de naam Meekrapvlinder of Onrust.

Maar wat we het meest opmerkelijk vonden, wat we overal zagen fladderen, zowel op de weiden, de heiden, in de duinen en in de dorpen, waren de Distelflinders. Op die hete dag van de zevende juni kwamen we in de middag langs de Molenlaan in Cocksdoorp. In de schaduw van prachtige lepen die daar de weg omzomen, staan enige zeer aantrekkelijke bankjes op het grasveld. Daar besloten we nog even uit te blazen. Het grasveld is langgerekt en aan de zuidoost-kant begrensd door een bosrand. "Kijk, al weer een Distelflinder!" Heel vastberaden vloog hij voort langs de bosrand, om aan het einde van het grasveld op te stijgen en over de boomgroep, die het grasveld afsluit, heen te vliegen in zuidwestelijke richting. Even later weer één en nog één. Allemaal in dezelfde richting. Het leek wel vlindertrek.

In de twintig minuten dat we op dat bankje zaten passeerden 27 Distelflinders. Eén ging even op een Paardebloem uitrusten, nam een slokje nectar en vervolgde zijn trektocht. Tweemaal onderbrak één zijn vaart om even rond te darteren met een soortgenoot. Maar allemaal verdwenen ze in het zuidwesten. Af en toe vloog er een Koolwitje of een Atalanta over het grasveld, maar zij gingen ongeacht te werk: een Paardebloem hier, een Madeliefje daar.

De twee weken die we op Texel verbleven waren overal veel vlinders te zien, maar ook andere keren als we het eiland bezochten zagen we er verrassend veel. Vorig jaar september zagen we er een Rouwmantel en dat was zekere niet de enige die op Texel is gezien. Ik durf bijna

te wedden dat de eerste melding van Rouwmantelrupsen uit Texel komt.

Nu roept iedereen: "Texel Vogeleiland" en dat is natuurlijk waar, maar ik zou er nog aan toe willen voegen: "Texel Vlindereiland!"

Ans Raadsen, Bennekom

in 't kort

Natuurfotografen Apeldoorn

Dit jaar bestaat de Vereniging van Natuurfotografen Apeldoorn (VNF) 10 jaar. Ter gelegenheid hiervan wordt op 9 en 10 november een presentatie georganiseerd in Apeldoorn. Op zaterdagmiddag, -avond en zondagmiddag laat de VNF zich van haar beste kant zien in de vorm van een foto-expositie en een aantal professionele klankdiaseries. Tevens organiseert de VNF in samenwerking met de Apeldoornse Courant een fotowedstrijd met als onderwerp 'de natuur in de breedste zin van het woord'. Meer informatie over de fotowedstrijd of het evenement van 9-10 november is te verkrijgen bij Hans Krijt 055 - 3559472.

Biologische landbouw

De brief van de heer Kloen uit Wageningen, gepubliceerd in 'Vlinders' nr. 1 1996, gaat mij zeer ter harte. Immers, waar biologisch geboerd wordt, wordt niet alleen de mens gediend met volwaardige, onaangestaste voeding, maar wordt ook de natuur gespaard met als resultaat onder andere de vlinderrijkdom die de heer Kloen schetst. De consument die ervoor kiest verantwoorde voeding te kopen, draagt bij aan het voortbestaan en herstel van onze bedreigde natuur.

Het is waar dat ecologisch verantwoord voedsel meer kost, maar zelf houd ik mij als consument al jaren twee beelden voor ogen:

- enerzijds saai dood akkerland en vervuilende en dierenonvriendelijke stallen,
- anderzijds een gevarieerd landschap vol leven, recht doend aan de natuur.

Dick Kortekaas, Haarlem